

SLOVENSKI NAROD.

Izkaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja za dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petite vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ganimo se!

VII.

Nijma kmalu kak narod v posesti dežele, ki bi bila za trgovino tako pripravna, ko naša domovina. Razen domače, moglo bi nam pripasti mnogo mejnarodne trgovine s kraljestvom italijanskim, čegar meje so se leta 1866 popolnem približale meji slovenskega in laškega jezika, ter velik del iztočne trgovine, ker naša domovina leži vsled tržaškega zaliva in pristanišča tako rekoč na pragu iztoka.

Da, morje in Trst! Kako mora srce vsakega slovenskega rodoljuba navdajati z radostjo zavest, da se obrežja njegove domovine zrcalijo v svetlomodrih valovih jednega najlepših morskih zalivov in da Trst, biser mej mestih velike avstrijske države, leži na slovenske zemlji, a kako ga mora na drugi strani zopet navdajati bridka žalost, da smo vsled lastne nebržnosti postali na prekrasnih obalah sinje Adrije skoro bolj gosti, kot lastniki in da se v Trstu smatramo za tujece proti italijanskemu življu.

Temu se pa nij čuditi. Trst je to svojo važnost, katero denes ima, zadobil po svoji trgovini, za katero se je pa naš narod premalo briga. Kraševci in okoličani tržaški borili so se z neusmiljeno burjo za tisto peščico zemlje, katero je narava pustila v tem kamenitem kraju; sadili so po njej žlahtno vinsko trto in sejali žitne pridelke, poleg tega pa k večjemu še ribarili, da so se mogli borno preživiti, a na trgovino, katera bi jim bila mogla dajati boljše dohodke, nikdo izmed njih nij mislil. In še potem, ko se je važnost tržaškega

pristanišča spoznala, ko so se tuji jeli seliti v Trst, in je mesto od leta do leta rastlo, še takrat se je le malo naših ljudi poprijelo trgovine, katera je torej bila skoro popolnem prepuščena tujcem. Italijanski element je vsled svoje ekspanzivnosti prevladal v Trstu; poleg njega pa se je ugnezdil s pomočjo vlade tudi nemški element, kateremu so bili trdna zaslomba izobraženi in večji trgovci, katere je nemški narod pošiljal v Trst.

Res je, da za Slovence ravno takrat, ko se je tržaško pristanišče začelo povzdigovati, nijso bili veseli časi. V državnem javnem življenju je prevladalo nemštvo, stopivše na mesto latinstva, in s tem se je mej Nemci izbudila narodna zavest, mej državniki in uradniki pa je prišlo na površje ono historično mrženje vsega, kar je slovansko, ki ga še danes opazujemo mej Nemci. Vsikdar bila je Nemcu vsaka zveza in tudi najnjenaravnejša, ugodna, ako mu je omogočevala zatirati slovanski živelj. Na Primorskem in posebno v Trstu dajale so se italijanskemu življu vse mogoče prednosti, samo da bi se potlačil slovanski. Slovanske zavesti pa takrat žal! nij bilo še mej našim uarodom.

Dandenes stoje za nas razmere bolje. Pač nijsmo ni velik ni bogat narod, a zaklad katerega dolgo časa nijsmo poznali, našli smo. Ta zaklad, ki je več vreden, ko vse materialno bogastvo brez njega, je — slovenska in slovanska zavest. — Ta narodna zavest, katera je še pri vsakem narodu delala čuda, omogočuje nam, da si zopet priborimo na obalah Adrije mesto prvotnih gospodarjev, da Trst priborimo in ohranimo Slovanstvu.

To pa moremo le s trgovino in zato nam je treba inteligentnih trgovcev. In teh nam, kakor smo uže v poslednjem članku omenili, doslej še jako pomanjkuje. Imamo sicer v Trstu, Ljubljani in po ostalih mestih večjih in inteligentnih trgovcev, kateri se priznavajo s ponosom Slovence, a število njihovo je prepičlo, da bi povzdignili narodno trgovino.

Pri nas imajo ljudje, žal! to slabo navado, da mladeniče, ki so v šolah slabo napredovali, pošiljajo trgovine se učiti, češ, ako nij za družega, za trgovca bo dober. Res se tak mladenič za svoj stan še prilično kvalificira in nekateri vsled svoje marljivosti postane celo več in dober trgovec, a malo se bode moj njimi našlo taci, kateri bi imeli za razvoj trgovine potrebni konjunkturalni dar, dasi jim ne manjka špekulacijskega duha.

Da bode slovenska trgovina mogla razviti se ne samo v malem, temveč tudi v velikem, treba je, da se jej posvete inteligentni mladeniči naši, a ne samo kot učenci po dovršenih normalnih razredih, temveč, da počno obiskovati tudi višje trgovske šole. Le ako bomo v sedež naše trgovine — v Trst pošiljali inteligentnega, narodno-zavednega narastaja, bode nam mogoče s pripomočjo srbskega življa, ki je uže mnogo velike trgovine tržaške potegnil na sé, Trst pridobiti zopet Slovanstvu, našemu narodu pa zagotoviti ne le obstanek, ampak tudi blagostanje.

Mnogo naših sicer glede Trsta pričakuje pomoči od vlade, a ne varajmo se, — Trst bo tistega, kdor bo v njem prevladal z veliko trgovino. — r.

Listek.

Ivan Ljudovik Schönleben.

Minulo je letos ravno 200 let, kar je umrl slavni, a premalo poznani zgodovinar dežele kranjske: Ivan Ljudovik Schönleben. O tej priliki naj objavim sledečo njegovo biografijo, katero sem našel s staro pisavo zabeleženo na prvi strani nekega zvezka njegove zgodovine kranjske.

Ivan Ljudovik Schönleben je bil rojen leta 1618 v Ljubljani. Njegov oče je bil šest let tukaj župan. Ko je dovršil Ljudovik svoje mladeniške studije, stopil je v jezuitski red, toda v malo letih ga je zopet zapustil iz gotovih uzrokov, in živel je kot svetni duhoven v filozofičnem miru le za vede. Njegove s trudom nabrane in občudovanja vredne vednosti so mu pomogle k vedno večji časti na lestvici sreče. Postal je doktor bogoslovja, potem stolni dekan v Ljubljani in apostolski protonotarij. Kot prijatelj miru in muzam si

je želel na kmetih se naseliti in zapustil je Ljubljano z nadejo, da bo ondu nemoten nasitil svojega srca željo po vedah. Podelila se mu je tedaj nadmašnika služba v Ribnici. Tu je hrepenel od dne do dne razširjati obzor svojega znanja, toda kmalu je spoznal staro resnico, da je življenje na kmetih bolj pravno k raztrešenju, kakor pa k nabiranju vednostnih, posebno zgodovinskih znanostij in da se je tu sploh težko pečati z učenim poslom. Schönlebnu je nedostajalo na kmetih vseh tistih literarnih pripomočkov, ki so se mu ponujali v mestu sami. Po tem izmodren se poda v mesto in preživi še druga leta življenja kot zasebnik v mirnej samoti. Pokojno in zadovoljno so mu tekli dnevi mej vednim obdelavanjem kronologičnih, kritičnih in zgodovinskih tvarin, dokler mu nij roka časa pobelila častitljivega temena na glavi. Tri tedne dolga bolezen mu je pretrgala po daljšem hiranju lepo nit življenja. Umrl je v Ljubljani 18. oktobra 1681 tedaj v 63. letu starosti s čudovitim mirom, ki ga daje blago srce in v

neskaljenej veselosti pravega modreca. Pokopali so ga v jezuitski cerkvi pri sv. Jakobu. Po oporoki je volil svojo knjižnico nekdanjim svojim bratom; rokopise o zgodovini kranjske je pa vzel zemstvo v svoj arhiv. Tiskanih knjig njegovih je 38, ki se dajo razdeliti v tri vrste; namreč v knjige zgodovinske, genealogične in bogoslovne. V vseh teh vednostih je dosegel Schönleben redko stopinjo popolnosti.

Grofovske hiše kakor Attemsova, Gallenbergova, Ursinjeva in Auerspergova so dobile rodbinopise od njega. Njegova „Aemona vindicata, Salisburgi 1674 4ta“ in pa „Carniolia antiqua et nova, Tomus I. a mundo condito ad annum Christi millesimum, Labaci 1681“, sta v stanu narediti ga nepozabljene pri potomcih. Drugi del poslednje knjige leži v rokopisu v deželni arhivu in težko pričakujejo domoljubi in zgodovinarji, da bi tudi ta del skoro zagledal beli dan.

— r.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 20. nov. [Izv. dop.]

Telegrafiral sem vam bil, da so vesti o razprtijah v Hohenwartovem klubu neresnične in da se je dosegla popolna jedinstvo mej celo avtonomistično stranko. In res se je celi klub desnega centra v poslednji seji po dolgih debatah sporazumel in nikdo ni mislil, da bodo nemški klerikalci se iz kluba ločili. Glavna njih težnja je bila, da se mora sprejeti Lienbacherjev predlog glede 6 letne šolske dolžnosti. V poslanski zbornici je ta predlog uze lani bil sprejet, zanj so tudi slovanski poslanci glasovali, da si jim je malo mar bilo za celo vprašanje, zlasti kranjskim poslancem ne, ki imajo v svoji deželi 6 letno šolsko dolžnost, Čehom in Poljakom pa ni za skrajšanje od 8 na 6 let. Ali v gospodski zbornici Lienbacherjev predlog ni bil sprejet. Vsled tega huda razdraženost nemških klerikalcev. A kaj morejo za neuspeh udje desnega centra in sploh cela avtonomistična stranka, ki so storili, kar je bilo v njihovih močeh ter v poslanski zbornici pomagali Lienbacherju do večine.

Ko se je zdaj začelo zborovanje, je Lienbacher spet zahteval, da se naj odločno terja od vlade, da skrbi za večino njegovemu predlogu v gospodski zbornici. V Hohenwartovem klubu se temu nikdo ni ustavljal in pričakovalo se je, da izvršitveni komite vse poravnava. A kakor se kaže, so nemški klerikalci uže zdavnaj nameravali ločitev od Hohenwartovega kluba in če prav ravno zdaj niso imeli nobenega pravega povoda, so se ločili in napravili svoj lastni „Centrumsklub“, kateremu je predsednik knez A. Liechtenstein.

Ako vsi nemški klerikalci stopijo v ta klub, potem ostanejo v Hohenwartovem le še Dalmatinci, Slovenci in Bukovinci. Sicer pa še ni gotovo, ali bodo res vsi Tirolci stopili v novi klub, kajti Greuter se je z vso odločnostjo proti njemu izrekel.

Vsakako se je bati, da vsled tega separatizma lahko se izcimijo slabi nasledki za zdaj večino. Ravno zdaj, ko so se levičarji združili v jeden klub, bi pač kazalo še trdnje se držati zdaj večine, ne pa jo rušiti. Nemški klerikalci so nevarno pot nastopili, katera utegne najbolj njim samim biti na kvar.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. novembra.

Ustavovorni in avtonomistični listi govoré mnogo o novoustanovljenem „klubu središča“. V soboto zvečer porodilo se je to dete, po nepotrebnem. Sicer so ti gospodje klerikalci uže v prejšnjem zasedanju državnega zbora hoteli imeti za se kaj posebnega. Do zdaj je število udov temu klubu 20, nemški poslanci iz Predaleške, Solnograškega, Štajerske, Dolenje in Gorenje Avstrije. Tirolci še niso pristopili, kakor je uže včerajšen naš telegram poročal, temu klubu. Ta korak klerikalcev mora vsak obžalovati in to tem bolj ravno zdaj, ko se nasprotniki zjedini. Sicer nasprotniki ne stojijo še prav dobro na nogah, a gotovo jim bode ta ločitev klerikalcev iz Hohenwartovega kluba dala mnogo upanja. Sicer trdijo odlični udje tega kluba, da se njihova razmera nasproti Hohenwartovemu klubu ni prav nič spremenila, in se bodo še vedno uklanjali sklepom komisije petnajsterih. Ta korak pa so storili klerikalci, kakor trde, zaradi tega, ker jih je preslabo zastopal njih načelnik Hohenwart osobito v vprašanji o šoli in o volilnem redu. Oni so izjavili, da hočejo kakor ločen klub neposredno z ministerstvom stopiti v dotiko. Naj si ostanejo tudi še vedno

v zvezi udje centrumskluba s Hohenwartovim klubom, gotovo je, da je desnica po tem činu nekoliko oslabiljena in da je nasprotniku ta secesija v veliko tolažbo, upanje in mogoče tudi v korist. Te ustanovitve novega kluba se ne more zrelo misleči politik veseliti; če se pa tega kluba organ „Vaterland“ vender veseli, kaže le, da njima dosta razuma za politiko, ali pa ga vodijo drugi nameni.

H klubu „zjedinjene levice“ pristopilo je do zdaj 108 poslancev, mej temi tudi kranjski baron Taufferer; pristopilo pa do zdaj ni še pristašev prejšnje ustavoverne stranke okolo 30 poslancev. Če pristopijo vsi, štel bode klub okolo 140 udov. Ne ve se še, kaj bodo počeli Rutenci, Lahci in demokratje. Grofa Coroninija njega prijatelji silijo, naj pristopi v „zjedinjeno levico“. Baron Žvegelj do zdaj še ni pristopil.

Znano je, kako so magjarski listi besneli, ko je šla Avstrija v **Bosno in Hercegovino**, ker so se Magjari bali, da bi jih Slovanstvo ne preplulo. Najbolj pa se je takrat odlikoval „Pesti Naplo“. A slušajmo, kaj piše danes, govoreč o neredih v okupiranih deželah in o sredstvih te odpraviti: „Najboljše zdravilo, katero bode tako vplivalo je: odpraviti kar najprej možno, to zdanje čudno provizorno stanje. Z vsemi mogočimi močmi se morajo Bošnjaki prepričavati, da ima Bosna samo jednega vladarja, a to je cesar avstro-ogrski monarhije, avstrijski cesar in kralj ogrski v jedni osebi.“ Ta list torej odločno govori za aneksijo okupiranih dežel.

Vnanje države.

Kakor se kaže sedaj, dobili bodo Francozi vender v svojo oblast, bodo vojaško anektirali **Tunis**. Najnovejši telegrami pripovedajo, da je Allegro imenovan guvernerjem v Gabesu in Lambert nadpoveljnikom tunezijske armade. Tako bode dobila armada bejeva popolnem franco-ko poveljništvo in francosko kontrolo.

Iz **Irske** se zopet poroča, da je jelo postajati bolj nemirno. V petek zvečer našli so Dillona v Hogboyu osrbnika mrtvega na ulici. Dve krogli sta prevrtali njega telo.

Dopisi.

Iz Zagreba [Izv. dop.] Dr. Danilo Medaković, predstojnik zagrebške pravoslavne cerkvene občine in vlastelin v Pisarovini umrl je v Zagrebu dne 17. novembra t. l., 62 let star. Pokojnik bil je počenši od leta 1852 do 1859 avstrijskim Srbom isto, kar je bil dr. Bleiweis Slovencem, namreč voditelj in urednik jedinega neodvisnega lista „Srbskega dnevnika“, ki je izhajal v Novem Sadu. Porodil se je dne 17. novembra 1819 v Zrmanji, na granici dalmatinsko ličke, a svršil je gimnazijalne nauke v Zadru, od koder je prešel leta 1838 v kneževino Srbijo. Kakor posnemljemo iz „Narodnih Novin“, ga je tedanji srbski knez Miloš odredil za odgojitelja svojih sinov Milana in Mihajla. Delj časa boravil je Medaković s knežinjo Ljubico in s kneževima sinoma v Temišvaru. Vrativši se v Srbijo, ostal je v državni službi do leta 1842, katerega leta je s kneževičem Mihajlom prišel v Avstrijo. Imenovan tajnikom kneza Miloša, spremljal je Medaković kneza po Nemški in Vlaški. Leta 1845 poslal ga je knez na Nemško, da dovrši svoje nauke. V Berlinu položil je Medaković doktorat filozofije.

Povrativši se koncem leta 1847 iz Nemške, odloči Medaković posvetiti se književnosti, kupi si s kneževino pomočjo tiskarno, ter odloči izdavat politični list, ali mu zapreči to revolucija leta 1848, vsled česa se je moral preseliti s tiskarno v Karlovce, kjer je počel izdajati list „Napredek“. Ko so Magjari iz Varazdina udarili na Karlovce, je bil Danilo Medaković mej prvimi, ki se je lotil orožja na obrano. Ondašnja srbska uprava morala se je preseliti v Zemun, kamo je i Medaković

odšel z listom. Tiskarro umestil je Medaković na ladijo. Branil je hrabro narodne pravice in ni se plašil progonstva. Zarad nekega članka je bil zaprt v zemunski kontumac, a od tod pod stražo odpravljen v Rumo, kjer so ga držali pod vedrim nebom, dok ni to zvedel ban Jelačić, ki je zapovedal, da se ima Medaković izpustiti.

Leta 1852 napisal je Medaković in izdal zgodovino srbskega naroda v 4 knjigah, in začel je izdavat politični list „Srbski dnevnik“ z beletrističnimi prilogi „Sedmica“. Kakor pravi Pipin v svoji zgodovini slovanske literature, je tedaj postal Medaković s svojimi listovi središče duševnega delovanja avstrijskih Srbov. Leta 1859 prišel je Medaković zopet v Belgrad, kjer mu je knez Miloš nudil naučno ministertvo, katero ponudbo pak je Medaković zahvalno odklonil. Ostal je v Srbiji poldrugo leto, a ko je v Avstriji prestal absolutizem, povratil se je Medaković nazaj v Avstrijo in sicer v Novi Sad, kjer je počel izdavat politični list „Napredek“. Od leta 1848 do 1864 baval se je Medaković brez prestanka s književnostjo. Napisal je biografijo kneza Mihajla, obsežajočo 20 pol, katera pa še ni tiskana. Tudi je zapustil v rokopisu historičke črtice o Vojnej Krajini. Poslednja leta živel je Medaković v Zagrebu ali pa na svojem imenji v Pisarovini, baveč se z gospodarstvom in bil je spoštovan in ljubljen od vsacega, kdor ga je poznal.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) V ponedeljek priredilo je zopet dramatično društvo v tukajšnjem deželni gledališki slovensko predstavo, drugo v letošnji sezoni. Igrale so se tri jednoaktne burke in sicer: Zapirajte vrata, Eno uro doktor in Krojač Fips. Igre so znane uže iz prejšnjih časov in zato so privabile v gledališče še precej občinstva po galeriji in v parterji, le lože, katerih nemška gospoda ne hoté dati iz rok, bile so večinoma prazne. Igralo se je povsem dobro, osobito pa je žel pohvale gosp. Kajzelj s svojimi dovtipnimi kupleti. Gospici Nigrinovi sta jako spretno igrali. Gospod Danilo je tudi nocoj bil popolnem kos svoje nalogi; kaže se, da postane s časom dober igralec, ko dobi še nekoliko več vaje in se privadi prostejšemu gibanju. Gospoda Sršena poznamo uže iz prejšnjih časov, vedno še ista spretna moč, neposiljeno kretanje in govorjenje. Sploh so tudi ostali igralci zadostili svoje nalogi po svoji moči. Le nekoliko bolj naj bi se pazilo na čisto izgovarjanje besedij. Naj bi nam kmalu zopet priredili slovensko predstavo. —s.

— (V zadnji tajnej seji) mestnega odbora, prejeli so meščanstvo: Vaso Petričič, trgovec in hišni posestnik; Janez Friš, trgovec in hišni posestnik; Matija Vesnár, hišnik; Anton Dorer, marketendar; Janez Borovski, Franc Blaž, slikarja; Matija Briski, krčmar; Janez Dovč in France Debevc, hišnika. Srenjčani so imenovani: Hišniki: Egid Bončar, Josip Bazler, Josip Zalar, Janez Malec, Elija Predovič, Franc Treven. Blaž Grilec, sodar; Jakob Tomec, moka; Kristijan Ječminek, loterist; Val. Mazgon; Josip Šarabon, usnjarski delovodja; Josip Lozar, trgovec; Anton Krejči, krznar; Alojzij Eberle, zvonarski delovodja; Jakob Kovačič, komisijonar in Josip Škrjanec; Jakob Brgant, trgovec; Franc Hribar, trgovec z usnjam. Zagotovilo za sprejem so dobili: Oton Voglar, c. kr. major 17 pčpolka; Alfred Schmidt, žel. uradnik v Kindbergu; Ma-

tež Brems, tesar in Josip Herman, pilarski mojster.

— († Rudolf Dufwa.) V nedeljo opoludne umrl je vsem Ljubljancem, posebno pa obiskovalcem „Slonove“ kavarne dobro znani, jako prijazni in priljudni gospod podadmiral Rudolf Dufwa, star 72 let. Umrl je bil rodóm Švedec, iz kraja Carlskrone. V avstrijsko mornarstvo vstopil je l. 1849 in hitro napredoval. Leta 1866 se je odlikoval v Pulji, kjer je avstrijske ladije hitro ujedil, da so bile pripravne za boj. Zato je dobil viteški križ Leopoldovega reda. L. 1870 postal se je v pokoj in dobil je vsled tega od cesarja naslov podadmirala in pokojnine 2520 gl. Pokojnemu je bila angleška cesarica podarila l. 1857 častno sabljo, razen tega je bil komander papeževga Pijevega reda, isto tako grškega reda sv. Odršenika. Nosil je turški Medžidje red IV. vrste, komturni križ barbarskega zaslužnega reda sv. Mihajla, kraljica španska Izabela podelila pa mu komanderni križ reda Karla III. in razen tega je bil komander kraljevskega laškega kroninega reda. Pokojni podadmiral bil je po veri protestant. V volitve se nij mešal, kakor mnogo vojaških penzionistov, ki s svojim fanatičnim nemštvom združbe napravljajo mej nami.

— (Gospod J. Baudouin de Courtenay,) Slovencem znani raski profesor slovanske filologije, biva zdaj po učenjskih poslih v Parizu, od koder namerava odpotovati na Nemško in spomladi na Slovensko? V jednom poljskih časopisov je letos priobčeval črtice iz političnega in slovstvenega življenja na Slovenskem; ravno o tem misli pisati tudi v francoskih in ruskih listih, za kar bomo Slovenci učenemu g. profesorju od srca hvale vedeli.

— (Die Slovenen von Josef Šuman) zove se knjiga, katera je ravnokar izšla v založbi Karla Prochask v Tešenu. Obrnili smo se takoj do strokovnjaka, ter ga prosili, da naj našemu listu spiše recenzijo o tej knjigi. Ta recenzija se nam je zagotovila in v kratkem jo bomo priobčili.

— (Tržaški škof) g. Jurij Dobrila je vedno slabejši; zdravniki so baje že obupali o njega ozdravljenji. Papež poslal mu je telegrafično svoj blagoslov.

— (Izpred porotnega sodišča.) Na smrt obsodilo je porotno sodišče v Ljubljani pri prvi obravnavi zadnji ponedeljek Jero Troho, 28 let staro kmetško dekle, zaradi hudodelstva umora. Zatožena, jako zanična in kakor je opazovati tudi zelo bedasta ženska, nij od mladib nog veljala mnogo. Kradla je, koder je mogla in se po deželi potepala. Ko je bila štiri dni zaporedoma v okolici mesta Kranja, kradla je razne stvari, bila je zaprta in zaradi hudodelstva tatvine pri ljubljanskej deželnej sodnji obsojena na šest mesecev težke ječe. V ječi je 15. januarja 1881 porodila nezakonsko dete moškega spola. Iz ječe izpuščena je bila nekoliko časa pri svojej materi in tudi pri očetu svojega otroka, kajzarja, a nikjer nij hotela občina občeznane tatice in vlačuge trpeti. Nekoliko časa je z otrokom beračila okolo Kranja, a našla malo usmiljenja. Dne 10. septembra 1881 pa ide v log blizu Predaselj z otrokom in tam udari otroka z glavo trikrat ob tla. Ko se je prepričala, da je mrtev, položi ga ob stezi in odide v Škofjo loko. Kmetje so našli ubitega otroka in kmalu izpoznali, da je otrok mlade beračice. Zaprli so sumljivo in ona je takoj obstala, da je popolnem zdravega otroka usmr-

tila. Tudi pri končnej obravnavi pripoveduje natanko vse, a brez najmanjše žalosti. Porotniki, katerih načelnik je bil g. M. Stare, graščak iz Mengša, so na umor stavljeni vprašanje jednoglasno pritrdili in sodišče je obsodilo zatoženo Jero Troho v smrt na vislicah. Sodbo je morilka prav mirno poslušala, brez najmanjše razburjenosti.

— (Obsojen) bil je tat pisem, vitez Födransperg, pri mestnej delegiranej sodnji v dva meseca poostrenega zavora; ker je bil uže dvakrat zaradi tatvine kaznovan, tudi v izgubo plemenstva. Födransperg se je zoper to razsodbo pritožil.

— (Tatu,) ki je kradel pri g. Matevžetu žito iz magacina, bivšega hlapca Franceta Zupančiča, obsodila je deželna sodnja pretečeni teden na dve leti težke ječe poostrene vsak mesec s postom.

— (Prašiče) neprenehoma nakupavajo tuji kupci po Dolenjskem. V zadnjih štirinajstih dneh odpeljali so jih skozi Ljubljano na Rudolfovo železnico nad 1500.

— (Veliki somenj) zadnji ponedeljek so kmetovalci jako množno obiskali, kakor malokedaj. Kupčija je bila živahna. Tudi živinski somenj je bil mnogobrojno obiskan; živina, posebno goveja, zelo draga. Prignalo se je nad 400 glav goveje živine, od katere so pokupili in dobro plačali živinski trgovci iz Trsta, Gorice, Pulja in s Koroškega nad 200 glav. Konj je bilo nad 300, a kupčija z njimi nij bila tako živahna, kakor druge somnje, kajti manjkali so najboljši plačevalci, namreč laški konjski trgovci.

— (Dva ovna) ukrali so na Jezici zadnjo soboto tamošnjemu posestniku. V obče so se začele zadnje tedne tatvine množiti in ljudje pravijo da imajo zdaj žandarji premnogo posla s pasjim kontumacem, tako da imajo tatovi prav prijazne dneve.

— (V preudarek živinorejcem, ki prašiče prodajajo ljubljanskim mesarjem!) Znano je našim bralcem, da se je prve dni tega meseca v Ljubljani odprla velika klavnica in da se odslej mora vsa živina, velika in drobna, katero mesarji in krčmarji za prodaj koljejo, po natančnem ogledu v tej klavnici klati. Ikre ali šenki so pa prašičja bolezen, ki se večkrat ob življenji živine izpozna ti ne dá, a ikre so bolezen, zaradi katere je meso in slanina za užitek škodljivo, se v mesnicah prodajati ne sme, tedaj zavrže. Kdor je tedaj ikrovega prašiča prodal mesarju ali krčmarju, za prašiča po ostrem mesogledu zavrženega, ne more pričakovati, da bi se mu plačal. To pa uže neki prodajalce prašičev plaši, jih v Ljubljano prodajati, ker se boje velike izgube, ako bi morebiti tudi kak njihov prašič ikrast bil. Tej zgubi bi se pa dalo lahko z malo v okom priti, ako bi namreč vsak prodajalec od prašiča 50 kr. kupcu pripustil. Iz teh krajcarjev bi se v podporo ljubljanskih mesarjev dal zaklad napraviti, iz katerega bi se odškodnine za ikraste prašiče, od mesogleda v prepoved dane, izplačevale. Ker vsak prodajalec prašiča na ljubljanskej mitnici sedaj 20 kr. menj plača kakor poprej, ki se nasvetovani znesek pač malo poznal; nasproti bi se pa ne bilo nobene večje izgube bati. Ljubljanski mesarji bi teh 50 kr. od vsakega prašiča v oni zaklad vložili in, kakor slišimo, so pri volji tudi sami temu zakladu pripomoči. Mestni magistrat bi pa gotovo rad te krajcarje pobiral, in oskrbovanje zaklada prevzel. Prodajalci prašičev, preudarite torej ta nasvet in ako ga želite izpolnjenega, oglasite se zanj po javnih

listih ali pa naravnost pri mestnem magistratu. „Nov.“

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 17. novembra.

(Konec.)

Cesarja Franca Jožefa mestna ustanova za realce se podeli revnemu, pridnemu učencu višje realke v Ljubljani, Jož. Velkavrh.

Stavbeni odsek nasvetuje, da naj se izplača g. kamnoseku Lorencu Vodniku za polaganje trotoarja v Slonovih ulicah, ker je delo dotični podjetnik gospod Vodnik dobro izvršil, 2073 gl. Temu nasvetu zbor pritrdi.

Mestni odbornik g. Ziegler nasvetuje v imenu stavbinega in finančnega odseka, da naj se popolnem izzida nabrežje od Hradeckega (železnega) mostu do Fran Karlovega (franciškanskega) mostu in da naj se v ta namen dovoli do 10 000 gl., deželna vlada pa naprosi, da nameravano stavbo odobri.

Mestni odbornik grof Chorinsky misli, da o tej stvari ima po vodnej postavi prvo besedo vlada, ki ima sklicati komisijo vseh strank, katere so pri tej stavbi interesirane.

Končno sprejmo se predlog odsekovi.

Mestni fizik dr. Kovač prepovedal je, da se ne smeta rabiti dve spalnici v novo dozidanem poslopji dekliške sirotišnice na Poljanah. Proti temu ukazu je vodstvo sirotišnice ugovarjalo. O tem ugovoru poročal je gospod Ziegler. Rekel je, da se je sam prepričal o subem stanji omenjenih spalnic in da dve tretjini vseh ljubljanskih prebivalcev nijma tako suhih in zdravih stanovanj, kakor sta ti spalnici. G. Ziegler tedaj nasvetuje, naj se prepoved mestnega fizika dr. Kovača ovrže, čemur mestni zbor jednoglasno pritrdi.

Mestni odbornik pl. Zhuber poroča v imenu policijske sekcije o prošnji obrtnikov in trgovcev v sv. Florijana ulicah, da naj se ukaz mestnega magistrata, da se v tej ulici ne smejo puščati prazni vozovi, v toliko olajša, da smejo puščati se vozovi vsaj pri strani. Poročevalec nasvetuje, da naj se prošnja odloži.

Mestni odbornik dr. pl. Schrey opozori, da se v prošnji poudarja, da se blizu redute tudi puščajo vozovi s šoto in drvimi ter takoj nasvetuje, da se tudi ti vozovi odpravijo.

Mestni odbornik dr. Drč pravi, da je uže v policijskem odseku zagovarjal prošnjo prebivalcev sv. Florijana ulic, a tam ostal v manjšini. Poskusl bode prošnjo zagovarjati v zboru, akoravno ima malo upanja, da bi bilo uspešno. Tu gre v prvi vrsti odstraniti krivico, katera se gostilničarjem in obrtnikom godi s tem, da se zabranuje nastavljanje vozov v tej ulici. Tolkokrat so uže prebivalci teh ulic prosili, da se prekliče ta magistratna prepoved, a ne samo, kakor g. poročevalec pravi, gostilničarji, nego vsi drugi obrtniki in trgovci. Vsakemu je jasno kot beli dan, da gre tem meščanom tu za vsakdanji kruh, drugače bi se ne potegovali za to, da sme vsaj nekaj vozov v ulici stati. G. poročevalec je trdil, da je prebivalstvo teh ulic odpravo vozov z veseljem pozdravljalo. Kdo pa? Mar hišni gospodarji, katerih hiše so dosti vrednosti zgubile, ker dobivajo zdaj dosti menj najemnine od obrtnikov. Tu tedaj nij govoriti o komoditeti dotičnih prosilcev, nego o skrbi, da jim popolnem pogine obrt. Vsaj za promet v tej ulici tako nevarno nij, kajti mestni magistrat sili vse vozniške, ki pripeljejo drva ali šoto v mesto, da morajo zaviti za gradom na cesarja Jožefa trg. Po tej naredbi odide prebivalcem v sv. Jakoba župi itak mnogo zaslužka. Govornik pravi, da je tudi prijatelj

reda, ali Ljubljana ne bode izgubila ničesar, ako se prošnji ustreže in mnogim obrtnikom ohrani zaslužek. Dr. Drč tedaj nasvetuje, naj se prošnja usliši.

Mestni odbornik dr. Zarnik izjavi, da gre prosilcem za glavo, namreč za kruh. Oni ne ulagajo zdaj uže tretje prošnje iz šale ali nagajivosti. Prvi pogoj je, da vsak meščan, ki plačuje davek, lahko živi, za to je treba mestnemu odboru najprvo skrbeti, potem pride še le olepšanje mesta. Prebivalci teh ulic tudi ne prosijo za stare pravice, ampak so zadovoljni, ako se jim le nekoliko prostora dovoli, da tam stojé vozovi. Mestu tudi ne služi v kinč, da stojé fijakarji pred „Slonom“ ali na Mestnem trgu. Ker pa hočejo fijakarji, naši someščani, kaj zaslužiti, morajo stati na teh prostorih in ne bomo jih nastavliali pod Golovec ali v Prule, ker ravno želimo, da kaj zaslužijo. Ko so se odpravili prodajalci tik bivšega kresijskega poslopja, zagovarjali smo mi narodni odborniki, da bi se jim dovolil prostor za škofijskim poslopjem. Da se je to dovolilo, nij lepota mesta trpela čisto nič, vender pa smo ohranili nekatere rodovine živé.

Mestni odbornik dr. Karel vitez Bleiweis opomni, da g. poročevalec nij predloga tako stavil, kakor se je sklenil v policijskem odseku. Tam se je z večino glasov sklenilo, da se prošnja odbije le takrat, ako se najde za nastavljanje vozov pripraven prostor.

Mestni odbornik Regali gorko podpira prošnjo. Saj vozovi ne stojé leto in dan v teh ulicah, nego samo dvakrat na teden. Treba je v prvi vrsti skrbeti za blagostanje someščanov, sosebno v tem, kakor vsakemu znano, najbolj revnem delu mesta.

Župana namestnik g. Fortuna pravi, da podpira prošnjo, kajti drugače dotičnim obrtnikom ne ostaje družega, kot izseliti se.

Mestni odbornik Dežman se izjavi proti dovoljenju zaradi šol, katere so v reduti.

Mestni odbornik Peterca pa podpira

prošnjo, da naj bi se dovolila vsaj jedna vrsta voz. Proti govori poročevalec pl. Zhuber.

Pri glasovanji se zavrže predlog dr. Drča ter sprejme odsek in dr. pl. Schreyev predlog.

Zaradi nastavljanja voz je bilo tudi več gostilničarjev kaznovanih, ki so proti kazni rekurirali.

Mestna odbornika Goršič in Regali priporočata, da naj bi se kazni odpustila.

Mestni odbornik pl. Zhuber pravi: „Treba je, da ljudje kazni plačujejo, drugače jim ne gredó postave v kri!“

Kazni obveljajo.

Na predlog dr. K. vit. Bleiweisa sprejme se nasvet policijskega odseka, da se ulice proti klavnici imenujejo „Klavniške ulice“.

Končno se sklene nastaviti pri magistratu blagajničnega azistenta s plačo 600 gld.

Dunajska borza 22. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	„	95	„
Zlata renta	93	„	75	„
1860 drž. posojilo	133	„	—	„
Akcije narodne banke	843	„	—	„
Kreditne akcije	261	„	80	„
London	118	„	45	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	39	„
C. kr. cekini	5	„	59	„
Državne marke	58	„	05	„

Tožnega srca naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopalo poklicati k sebi preljubljeno mi mater, gospo

Jero Lap,

denes v 22. dan novembra ob 5. uri v jutro prevideno s sv. zakramenti za umirajoče v 56. letu nje starosti.

Pogreb bode v 23. dan septembra iz hiše na St. Peterskem predmestju št. 76. Nepozabljivej naj se ohrani blag spomin. V Ljubljani 22. novembra 1881.

Mihael Lap,

c. kr. računski nadrednik
v 17. peš-polku,
sin.

(622)

V nobenej bolnične in otročje izb

naj bi ne manjkalo

Bittnerjev „koniferni sprit“

kateri je destilacijski produkt iz mladih smrekovih iglic in katerih vplivne sestavne dele v kemično čisto koncentriranem stanju ohrani. Razpršen daje zraku v sobi prijeten, oživljajoč, dober gozdni duh in impregnira ga z eterično oljnatimi in balzamično smolnatimi snovmi, ki gredó po tem načinu naravnost v dihalne organe in tako priznajo jim zdravilno moč kažejo. Raba „konifernega sprita“ se priporoča pri: kašlju, pokašljevanji, prsnihi bolečinah, bronhijalnem kataru, pri prsni slabosti, astmi, emphysemu, bljevanji krvi, tuberkulozi, kronični hripavosti, pri kataru goltanca in pri živčnih bolečinah.

Močno ozonirajoči „koniferni sprit“ naj se rabi v vseh bolničnih sobah, ker se s tem zrak vedno čist in zdrav ohrani, osobito pa pri typhusu, diphteritisi, malariji, polnih boleznih, kakor pri kozah, škrlatici in pri vseh epidemično nastopajočih boleznih. Če

se vmane ali obveže, daje koniferni sprit izvrstno oživljajoče, bolečino zmanjšajoče sredstvo pri revmatizmu, trganji po udih, živčnih boleznih, zobnih bolečinah.

Dobi se Bittnerjev „koniferni sprit“ jedino le pri **Jul. Bittnerji**, lekarji v Rihnovu (Reichenau), Dol. Avstr., in v doli navedenih zalogah. Cena steklenici konifernega sprita je 80 kr., 6 steklenicam 4 gld., patent. razprševalni aparat gld. 1.80.

Zaloga v Ljubljani: **J. pl. Trnkoczy**, lekar.

Le pravo z varstveno znamko. Patent. razprševalni aparat ima firmo: **Bittner, Reichenau, N.-Oe.** ylito.

(603—2)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.

Umetne

(595—9)

zobe in zobovja

postavlja po najnovšem ameriškem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodec, migreno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. h, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davci in tifusu vzamejo vso zlobo in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar **g. J. Svoboda** v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—50)

Naložilne in spekulacijske kupčije

v vseh kombinacijah se po prijazno rečenih in diskretno po originalnih kurzih oskrbe po bančni hiši administracije „Leithe“ (Halma), Dunaj, Schottenring 15. (620—6)

Vabilo k udeležitvi

dobitnih šans velike, od hamburškega mesta garantovane denarne loterije, v kateri se mora

9 milijonov 140.340 mark

v teku nekaj mesecev gotovo dobiti.

Novi, v 7 oddelkov urejeni igralni načrt ima mej 100.000 lozi **50.800 dobitk**, in sicer oziroma

400.000 drž. mark,

posebno pa

1 dob. a m. 250.000	3 dob. a m. 8000
1 „ a m. 150.000	3 „ a m. 6000
1 „ a m. 100.000	55 „ a m. 5000
1 „ a m. 60.000	5 „ a m. 4000
1 „ a m. 50.000	109 „ a m. 3000
2 „ a m. 40.000	212 „ a m. 2000
3 „ a m. 30.000	10 „ a m. 1500
1 „ a m. 25.000	2 „ a m. 1200
4 „ a m. 20.000	533 „ a m. 1000
7 „ a m. 15.000	1074 „ a m. 500
1 „ a m. 12.000	100 „ a m. 300
23 „ a m. 10.000	29115 „ a m. 138

itd. itd.

Žrebanje dobitk je po načrtu uradno določeno.

Za prihodnje prvo žrebanje dobitk te velike denarne loterije velja

celi orig. loz le 6 mark, ali gl. 3.50 av. bank. pol orig. loza le 3 marke, ali „ 1.75 „

četrt „ 1 1/2 „ ali „ 90 kr. „

ter se ti od države garantovani originalni lozi proti pošiljavi svote v gotovini ali po nakaznici, ali pa proti povzetju zneska v najoddaljenejši kraje franco razpošiljajo. Manjše svote morejo se priposlati tudi v pisemnih markah.

Hiša Steindecker je v kratkem času svojim interesentom izplačala **velike dobitke** po mark **125.000, 50.000,** več po **30.000, 20.000, 10.000** itd. in je s tem pripomogla k sreči mnogovrstnih rodbin.

Uloge so v primeri velikim dobitkom jako neznatne ter se mora le priporočati, da se je denkrat sreča poskusi.

Vsak udeleženec dobi pri naročbi uradni načrt, iz katerega se razvida razdeljenje dobitkov in dotičnih razredov, kakor tudi uloge, in po vzdigovanji dobitk oficijalni listek vzdignjenih števil.

Dobitki se izplačujejo točno pod državnim poroštvom ter se morejo na direktno vposlanje ali na željo interesentov z mojimi vezami na vseh večjih tržiščih Avstrije izplačati.

Naročila naj se povratno in vsakako **pred 30. novembrom t. l.** zaupno pošljejo na **trdno staro tvrdko**

Josef Steindecker,

Bank & Wechselgeschäft, Hamburg.

P. S. Hiša Josef Steindecker — poznata kot solidna in reelna — ne potrebuje posebnih reklam; te zato izostanejo, na kar se čestito občinstvo opozarja. (604—6)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.